

Інформація до проєкту

Секція:

Економіка

Назва проєкту:

Моделювання стратегії соціально-економічного розвитку регіонів на засадах діджиталізованого управління для зміцнення національної безпеки

Тип проєкту:

Дослідження

Категорія роботи:

Прикладна

Організація-виконавець:

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Адреса:

м. Харків, пр. Науки, 9а

АВТОРИ ПРОЄКТУ:

Керівник проєкту: Гавкалова Наталія Леонідівна

Науковий ступінь: доктор економічних наук,

Вчене звання: професор

Місце основної роботи: Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Посада: завідувач кафедри державного управління, публічного адміністрування та регіональної економіки

Тел.: +380506226148 E-mail: ngavl@ukr.net

Проєкт розглянуто й погоджено рішенням наукової (вченої, науково-технічної) ради 23.10.2021 р. протокол N8

Інші автори проєкту:

Пономаренко Володимир Степанович, професор, доктор економічних наук, професор кафедри менеджменту, логістики та економіки, ректор

Гур'янова Лідія Семенівна, професор, доктор економічних наук, завідувач кафедри кафедри економічної кібернетики і системного аналізу

Прокопович Світлана Валеріївна, доцент, кандидат економічних наук, завідувач кафедри кафедри економічної кібернетики і системного аналізу

Лола Юлія Юріївна, доцент, кандидат економічних наук, доцент кафедри державного управління, публічного адміністрування та регіональної економіки

Доброскок Юлія Борисівна, доцент, кандидат економічних наук, доцент кафедри міжнародної економіки і менеджменту

Проєкт є міждисциплінарним, оскільки поєднує три напрями діяльності: соціально-економічний, економетричний та інформаційно-комунікаційний, тому до складу входять фахівці, які вирішують складні неординарні завдання за цими напрямками.

Керівник проєкту Гавкалова Наталія Леонідівна, д.е.н., професор, координує та керує всіма напрямками виконання проєкту та є фахівцем в сфері управління процесами соціально-економічного розвитку регіону, формування синтезованого капіталу регіону, розробки інформаційно-аналітичної системи моніторингу економічного розвитку регіонів

Пономаренко Володимир Степанович, д.е.н., професор кафедри менеджменту, логістики та економіки здійснює дослідження із стратегічного розвитку та моделювання економічної безпеки держави та регіонів.

Гур'янова Лідія Семенівна, д.е.н., професор кафедри економічної кібернетики здійснює дослідження щодо моделювання ефективності механізмів фінансової децентралізації, дослідження особливостей побудови інформаційного суспільства в сучасному світі та проблем нерівномірного розвитку інформаційно-комунікаційних технологій у розвинених країнах та країнах, що розвиваються, моделювання економічної складової етапного розвитку в країнах світу.

Основні виконавці проєкту:

№ з/п	ПІБ, вчене звання, науковий ступінь	Науковий ступінь	Вчене звання	Посада і місце основної роботи
1	Гавкалова Наталія Леонідівна, професор, доктор економічних наук	д.е.н.	професор	завідувач кафедри державного управління, публічного адміністрування та регіональної економіки ХНЕУ ім. С. Кушніця Тел.: +380506226148 E-mail: ngavl@ukr.net
2	Пономаренко Володимир Степанович, професор, доктор економічних наук	д.е.н.	професор	професор кафедри менеджменту, логістики та економіки ХНЕУ ім. С. Кушніця Тел.: +380665419995 E-mail: post@hneu.net
3	Гур'янова Лідія Семенівна, професор, доктор економічних наук	д.е.н.	професор	професор кафедри економічної кібернетики ХНЕУ ім. С. Кушніця Тел.: +380506226148 E-mail: guryanovalidiya@gmail.com
4	Прокопович Світлана Валеріївна, доцент, кандидат економічних наук	к.е.н.	доцент	професор кафедри економічної кібернетики ХНЕУ ім. С. Кушніця Тел.: +380677646958 E-mail: prokopovichsv@gmail.com
5	Лола Юлія Юріївна, доцент, кандидат економічних наук	к.е.н.	доцент	доцент кафедри державного управління, публічного адміністрування та регіональної економіки ХНЕУ ім. С. Кушніця Тел.: +380679517878 E-mail: yulija.lola@hneu.net
6	Доброскок Юлія Борисівна	к.е.н.	доцент	доцент кафедри міжнародної економіки і менеджменту ХНЕУ ім. С. Кушніця Тел.: +380962282878 E-mail: _ulija.dobroskok5@gmail.com

1. АНОТАЦІЯ

Проєкт присвячений поглибленню методичних засад розробки стратегії та моделювання соціально-економічного, екологічного, інформаційного розвитку регіонів для забезпечення національної безпеки країн світу (на прикладі України та країн СС). Основна ідея проєкту базується на створенні інформаційно-аналітичної платформи для підтримки прийняття рішень щодо розробки стратегії соціально-економічного розвитку регіонів на підґрунті діджиталізованого управління з використанням штучного інтелекту на основі язику програмування Python. Інформаційно-інформаційна платформа надасть можливість будувати моделі та досліджувати вплив одних глобальних показників розвитку країни та макрорегіонів на інші. Для цього розроблено моделі соціально-економічного розвитку регіонів з урахуванням асиметричного впливу «шоків», що дозволяють прогнозувати критичні етапи національної безпеки країни, як багаторегіональної гетерогенної системи, розвинуто існуючі методичні підходи щодо оцінювання рівня національної безпеки країни (на прикладі України

та країн СС) на основі методів машинного навчання та предиктивної аналітики з урахуванням асиметричної дії та нерівномірності регіонального розвитку. Частина подальшої роботи проводиться на базі «Блокчейн лабораторії», головним завданням якої є підтримка розвитку екосистеми шляхом розробки нових блокчейн технологій (<https://blockchain.hneu.edu.ua>), а також Центру інноваційних знань Світового банку (<https://www.hneu.edu.ua/tsentr-innovatsijnyh-znan-svitovogo-banku/>), Інформаційний центр СС (<https://www.hneu.edu.ua/informatsijnyj-tsentr-yes/>) та Інформаційного центру Асоціації європейських прикордонних регіонів (<https://www.hneu.edu.ua/informatsijnyj-tsentr-ayerp/>).

2. ПРОБЛЕМАТИКА ДОСЛІДЖЕННЯ

Проблемою, на вирішення якої спрямований проєкт є відсутність достатньої інформаційно-аналітичної бази для розробки дієвих стратегій розвитку країни та регіонів для забезпечення національної безпеки країн в період новітніх викликів XXI сторіччя (війн, пандемії, глобальної кризи, критичного екологічного стану, промислової революції 4.0). Це вимагає усунення протиріч між наявним соціально-економічним розвитком регіонів та формуванням й використанням їх потенціалу на підґрунті моделювання та розробки стратегії сталого розвитку регіонів в умовах дії «шоків» на основі діджиталізованого управління, що дозволить посилити рівень національної безпеки. Проєкт спрямований на розробку комплексу моделей оцінки, аналізу і прогнозування соціально-економічного розвитку регіонів з урахуванням асиметричної дії «шоків» і формування динамічних карт рівня економічної безпеки як окремих регіонів, так і країни в цілому з урахуванням впливу «шоків», що дозволяють виявити домінуючі «шоки», провести просторово-динамічну оцінку наслідків їх впливу, попередити соціально-економічні кризи на підставі інноваційних інструментів управління регіональним розвитком, зокрема, діджиталізації. Необхідність розробки такого комплексу моделей пояснюється резонансною взаємодією «шоків», зростанням соціальної напруженості населення різних етат і регіонів, що призводить до наростання турбулентності в усіх соціально-економічних підсистемах.

Об'єкт дослідження: процеси моделювання стратегії соціально-економічного розвитку регіонів на засадах діджиталізованого управління для зміцнення національної безпеки в умовах дії «шоків».

Предмет дослідження: методологічні та прикладні аспекти моделювання стратегії соціально-економічного розвитку регіонів на засадах діджиталізованого управління для зміцнення національної безпеки в умовах дії глобальних «шоків».

3. МЕТА, ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ТА ЇХ АКТУАЛЬНІСТЬ

Метою проєкту є формування інформаційно-аналітичного підґрунтя для зміцнення національної безпеки країн світу (на прикладі України та країн СС) шляхом моделювання стратегії соціально-економічного розвитку регіонів на засадах діджиталізованого управління.

Завдання, на вирішення яких спрямовано проєкт:

обґрунтування методологічних та методичних засад моделювання стратегії соціально-економічного розвитку регіонів на засадах діджиталізованого управління для зміцнення національної безпеки країни;

виявлення та обґрунтування тенденцій глобальних, національних і регіональних змін, а також проблем і передумов моделювання стратегії соціально-економічного розвитку регіону задля забезпечення національної безпеки країни;

розроблення базових положень парадигми моделювання стратегічного управління соціально-економічним розвитком територій на засадах діджиталізованого управління;

побудова моделі стратегії соціально-економічного розвитку регіонів засадах діджиталізованого управління для зміцнення національної безпеки країни;

розроблення практичних та методичних рекомендацій щодо застосування сучасного інструментарію забезпечення соціально-економічного розвитку на засадах діджиталізованого управління для зміцнення національної безпеки в умовах дії «шоків»;

створення інформаційно-аналітичної платформи (з використанням мови програмування Python) для підтримки прийняття рішень щодо моделювання стратегії соціально-

економічного розвитку регіонів на засадах діджиталізованого управління з пріоритетністю національної безпеки завдяки використанню технологій штучного інтелекту;

створення інформаційно-аналітичного центру для проведення сумісних досліджень науковцями університету (кафедр державного управління, публічного адміністрування та регіональної економіки й кафедри економічної кібернетики);

проведення комплексу досліджень з метою формування розуміння світових траєкторій інформаційно-комунікаційного, економічного, соціально-політичного розвитку країн світу та місця України на міжнародній арені сьогодні та у майбутньому часі (передбачається використання Блокчейн лабораторії), що включають:

дослідження впливу інформаційно-комунікаційного розвитку країн на їх економічний, соціально-політичний, екологічний розвиток, дослідити часовий лаг цього впливу, виділити однорідні групи країн та проаналізувати особливості впливу рівня діджиталізованого управління на економічний та соціально-політичний розвиток у межах кованої виділеної групи країн; спрогнозувати очікувані траєкторії розвитку країн світу за виділеними групами без урахування «шоку» COVID 19;

оцінювання, як внаслідок COVID19 прискорилися процеси інформаційно-комунікаційного розвитку країн світу, що надає більшу перевагу інформаційно розвинутим суспільствам та посилює ризики ще більшого розриву в економічному та інноваційному розвитку країн, оцінити вплив нерівномірності цифрового розвитку на адаптаційний потенціал економіки та публічного, багаторівневого управління; спрогнозувати очікувані траєкторії розвитку з урахуванням «шоку» COVID 19.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ВИКОНАННЯ ПРОЕКТУ ТА ЇХ НАУКОВА НОВИЗНА

В результаті виконання проекту будуть отримані наступні результати:

вперше запропоновано та обґрунтовано методичні засади дослідження стратегічного планування соціально-економічного розвитку територій на підґрунті прогнозування інноваційної діяльності регіонів країни з урахуванням тенденцій глобальних, національних і регіональних змін, що дає змогу отримати нові знання в сфері публічного управління. Визначено, що соціально-економічний розвиток регіонів базується на використанні потенціалу, представленого сукупністю матеріальних та нематеріальних активів суб'єктів господарювання, які уособлюють продуктивні сили території, що відповідає цілям регіонального розвитку, узгодженим із цілями макроекономічного розвитку держави, стратегічним цілям діяльності суб'єктів господарювання території, а також інтересам всіх зацікавлених сторін. Обґрунтовано, що стратегічне планування соціально-економічного розвитку територій передбачає реалізацію функції прогнозування для забезпечення досягнення необхідних значень макроекономічних показників регіонального розвитку;

вперше сформовано методологічний базис інституційного забезпечення державної регіональної політики на підставі проектно-орієнтованого підходу, що сприятиме створенню умов ефективного використання територіального потенціалу регіонів для вирішення завдань їх розвитку;

вперше розроблено базові положення парадигми стратегічного планування соціально-економічного розвитку територій з використанням моделей прогнозування інноваційної діяльності регіонів, що підтвердило гіпотезу забезпечення розвитку територій з урахуванням необхідності застосування математичного інструментарію та стратегічного менеджменту;

побудовано модель вибору та обґрунтування стратегії соціально-економічного розвитку регіону, що представлено у вигляді дворівневої процедури прийняття рішень;

розроблено та обґрунтовано систему інтелектуального управління соціально-економічними процесами;

створено інституційний інструментарій реалізації державної регіональної політики на засадах державної підтримки при визначенні оптимальних напрямів удосконалення взаємовідносин при стратегічному управлінні розвитком територій;

розроблено методичні рекомендації щодо оцінювання сучасного інструментарію забезпечення соціально-економічного розвитку територій та рівня застосування стратегічних інструментів реалізації державної регіональної політики;

вперше створено інформаційно-комунікаційну платформу для підтримки прийняття рішень щодо розроблених методологічних положень стратегічного планування соціально-економічного розвитку територій завдяки використанню інтелектуальних чат-ботів.

5. НАУКОВА ТА ПРАКТИЧНА ЦІННІСТЬ РЕЗУЛЬТАТІВ

Практична цінність результатів дослідження полягає у: побудові конкретних моделей соціально-економічного розвитку регіонів на засадах діджиталізованого управління для зміцнення національної безпеки; визначенні основних векторів соціально-економічного розвитку регіонів, держави, європейської спільноти в контексті розробки та впровадження відповідних стратегій розвитку на засадах діджиталізованого управління за принципами збалансованості та пропорційності. Результати дослідження можуть бути використані у практичній діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування. Також актуальними будуть результати дослідження для представників об'єднаних територіальних громад (ОТГ), науково-дослідних інститутів.

Наукові результати спрямовані на підвищення рівня ефективності регіонального управління шляхом формування інформаційно-аналітичної платформи для моделювання стратегії соціально-економічного розвитку регіонів на засадах діджиталізованого управління для забезпечення національної безпеки країн в період новітніх викликів XXI сторіччя (війни, пандемії, глобальної кризи, критичного екологічного стану).

Наукова цінність результатів дослідження визначається не лише потребою у створенні парадигми моделювання стратегічного соціально-економічного розвитку макрорегіонів, але й необхідністю вирішення пріоритетних задач щодо удосконалення окремих процесів реалізації регіональної політики. Базові положення запропонованої парадигми є методологічним та методичним внеском у теорію економічного розвитку, стратегічного управління, регіоналістики, інституціональну теорію і сприяють реалізації Стратегії сталого розвитку України. Використання стратегічного та проектно-орієнтованого підходу неможливе без зміни як концепції моделювання стратегії соціально-економічного розвитку регіонів на засадах діджиталізованого управління, так і методологічного базису інституційного забезпечення регіональної політики для з пріоритизацією національної безпеки. Парадигма моделювання стратегії соціально-економічного розвитку регіонів на засадах діджиталізованого управління створить не тільки методологічне й методичне підґрунтя для здійснення національних і регіональних змін, але й умови для забезпечення пропорційного збалансованого розвитку регіонів, спрямованого на досягнення відповідного рівня та якості життя населення, його достойного соціального захисту за умови забезпечення сталого розвитку територій.

Окрім наукової та практичної цінності результати проекту вбудовуються до впровадження у процес підготовки кадрів вищої кваліфікації – аспірантів та докторантів. Так, результати проекту будуть використані в роботі здобувача ступеня доктора економічних наук Лози Ю. Ю. за темою «Теоретико-методологічне забезпечення формування потенціалу макрорегіонів для подолання наслідків економічної кризи»; в роботах здобувачів Зілінської А. С. за темою «Розроблення організаційного забезпечення управління місцевими бюджетами»; Павливського В.О. «Моделі оцінки впливу «шоків» на фінансову безпеку макроекономічних систем».

Керівник проекту

Наталія ГАВКАЛОВА